

༧། བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ ༤༤ རང་གསལ་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཚིག་དོན་འགྲེལ་བཟོད་ཀྱི་ཚད་མེད་ལ་གཏུག་
མཁན་མེད་ན་ཐག་གཅོད་བྱེད་མི་ཚོགས་པའི་འགྲེལ་ལོག

༥། འགྲེལ་མེད་འགྲེལ་བཏགས་ཀྱི་གནད་དོན་ཁག་གཉིས་བཅས་ལ་གསལ་བཤད་བྱ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་གནད་སྟེ།
ཉན་ཞིབ་བགྲིས་པ་གཤམ་གསལ།

ག སྤྱི་མང་ཁྲིམས་ཡིག་དོན་ཚན་ ༤༤ [༡] རང་གསལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་ངོས་བཞེས་ལ་ངོས་ལེན་མེད་པའི་རྣམ་འགྲུབ་བསྟན་པའི་སྐོར།

ག་༡། ཚོམ་ཡིག་དེ་ཁྲིད་རང་གིས་བྲིས་པ་ངོས་ལེན་གནང་བ་ཡིན་སྟབས། ཚོམ་ཡིག་དེའི་ནང་། ཚེས་མཚོའི་ཁྲིམས་ཞིབ་
ཁང་ལ་བཅའ་ཁྲིམས་རིན་པོ་ཆེས་ཁྲིམས་ཀྱི་ངོས་བཞེས་ཟེར་བ་དང་། དེ་ལག་བསྟར་ཆེད་བཞོས་པའི་སྤྱི་མང་གཏུག་
བཤེར་འགོ་ལུགས་ཀྱི་དོན་ཚན་ ༤༤ རང་གསལ་། ༡༡ རྟེན་ཅེར་བ་ལྟ་བུའི་དབང་ཚད་དང་། ཡང་ན་དེ་དང་ཆ་འདྲ་བའི་
དབང་ཚད་ཅིག་གཏན་ནས་སྤྱད་མི་འདུག་པས། ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་རང་གིས་རང་ལ་ལག་བཟེ་བ་ཞིག་བཏགས་
འདུག་པ་ཤེས་འཕམ་ཏེ་ཅང་སྤྱི་གཡའ་བར་གྱུར་ཅེས་བྲིས་འདུག་པ་དེར་གསལ་བཤད་ཀྱི་གོ་སྐབས་སྤྱད་དེ།

ག་༡་༢། བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ ༤༥ ལ། ཚེས་མཚོའི་ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་གི་ཅ་འཛིན་ཁྲིམས་ཡིག་དང་། སྤྱིག་གཞི། བཅའ་
ཁྲིམས་འདི་དང་། སྤྱི་འཇུག་སྟུན་ཚོགས་ནས་གཏན་ལ་པབ་པའི་ཁྲིམས་ལུགས་གང་རུང་གི་དོན་ཚན་ཁག་གཞིར་
བསྐྱར་ཐོག་ཚེས་མཚོའི་ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་ནས་ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་གི་ཅ་འཛིན་ཁྲིམས་ཡིག་དང་། འགོ་ལུགས་སྤྱིག་གཞི
བཅས་ཁྲིམས་ཞིབ་པ་ཆེ་བ་དང་ཁྲིམས་ཞིབ་པ་གཞན་གཉིས་བཅས་སྤྱི་ཚོས་ཀྱིས་བཞོ་འགོད་གཏན་འབེབས་ལྟར་ཅ་
འཛིན་ལག་བསྟར་བྱ་རྒྱུ་ཞེས་གསལ་བ་ལྟར། ཚེས་མཚོའི་ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་ལ་སྤྱི་མང་གཏུག་བཤེར་འགོ་ལུགས་ཅ་
འཛིན་ཁྲིམས་ཡིག་དང་། ཁྲིམས་སྤྱིག་གཞི་བཞོ་འགོད་གཏན་འབེབས་ཀྱི་འགན་དབང་ཡོད་པའི་གོ་བ་ལེན་སྟབས་ཀྱི་
འདུག་གས།

ག་༡་༣། སྤྱི་མང་གཏུག་བཤེར་འགོ་ལུགས་ཅ་འཛིན་ཁྲིམས་ཡིག་འདི་ཚེས་མཚོའི་ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་ནས་བཞོ་འགོད་ཞུས་པར།
༥་ལོང་ས་༥་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་གིས་བོད་རྒྱལ་ལོ་ ༡༩༩༣ ལྷོ་ལོ་ ༡༩༩༤ ལྷོ་ ༣ ཚེས་ ༡༩ ཉིན་བཀའ་
འཁྲོལ་དང་འགྲེལ་བཏགས་འབེབས་མཚན་པ་ཞིག་ཡིན། ༡༩༩༩ ལོར་བཅའ་ཁྲིམས་བསྐྱར་བཅོས་ ༡༥ ལྟེན་ལོང་
ས་ཆེན་པོའི་བཀའ་འཁྲོལ་ཞུ་ལམ་མི་དགོས་པ་བཞོས་ཡོད་པ་མཁྲུན་གྱི་ཡོད་དམ།

ག་༡་༤། བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ ༥ རང་། བཅའ་ཁྲིམས་དང་འགལ་བའི་ཁྲིམས་ལུགས་དང་། ཆབ་སྲིད་དབང་འཛིན་གྱི་
བཀའ། སྤྱིག་གཞི་བཅས་ཀྱི་འགལ་བའི་ཆ་དེ་ལུས་མེད་ཏུ་གཏོང་རྒྱུའི་དབང་ཚད་ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་ལ་བསྟར་ཡོད་པ་
གོ་བ་ལེན་སྟབས་ཀྱི་འདུག་གས།

ག་༡་༥། བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ ༡༤ ལ། གཞི་ཅེད་ཐོབ་ཐང་དང་། ལས་འགན་ལག་ལེན་དོན་འཁེལ། ལོང་འཁོད་དོན་
ཚན་ཁག་ནང་གསལ་གྱི་ཐོབ་ཐང་དང་། ལས་འགན་ཁག་ལ་གཏོད་འགལ་བྱུང་ཆེ་དོན་ཚན་ ༡༢ པ་ནང་གསལ་
ཁྲིམས་ལུགས་ཀྱིས་བཀག་པ་ལུགས། དེ་མིན་ཚེས་མཚོའི་ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་དང་། ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་འོག་མ་ཁག་ལ་

3) ཆེས་མཐོའི་ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་གི་བཀའ་ཁྲབ་དེ་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ ༥ ལ་དང་། དོན་ཚན་ ༦༦ ལ། སྤྱི་
མང་ཁྲིམས་ཡིག་དོན་ཚན་ ༥ [༡] ༥) དང་། དོན་ཚན་ ༦༤ ལ་ནང་གསལ་བཅས་ཀྱི་ཆ་རྒྱུན་འོག་ཁྲིམས་
ཞིབ་ཅད་གཅོད་བྱ་རྒྱུའི་ཁྲིམས་ཁོངས་ཁྲབ་ཚད་ལྡན་ཡོད་ཅེས་གསལ་བ་དེ་བྱས་སོས་ཀྱི་འདུག་གཤམ།

ག་3) ཁྲིམས་ཀྱིས་ངོས་བཞེས་ཞེས་པ་འདི་བཅའ་རྒྱུལ་བོད་མིའི་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ ༥ ལ་དང་། དོན་ཚན་ ༡༧ ལ།
དོན་ཚན་ ༦༦ ལ་བཅས་ཀྱིས་ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་ལ་བསྐྱར་བའི་འགན་དབང་ལག་བསྟར་གྱི་བྱ་རིམ་ཞིག་རེད།

ག་3) ཁྲིམས་ཀྱིས་ངོས་བཞེས་འདི་རྒྱ་གར་དུ་ Suo moto དང་། ཨ་རིར་ Sua sponte ཟེར་གྱི་རེད། རྒྱ་གར་
དུ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༠ རང་དང་། ཨ་རིའི་ནང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༠༩ ལོར་ཁ་མཚུའི་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་བསྐྱར་ཞིབ་ཀྱི་
(Judicial Review) ལས་སྒོལ་གཏན་འབེབས་གནང་ཟེས། རིམ་བཤམ་ཁྲིམས་ཀྱིས་ངོས་བཞེས་ལག་བསྟར་
བྱེད་འགོ་རྒྱགས་ཡོད་པ་དང་། དེ་གཉིས་ཀའི་ཁྲུངས་གཏུགས་ས་དེ་དབྱིན་ཇིའི་གནའ་མོའི་ཁྲིམས་སྒོལ་
(Ancient English Legal System) ལ་གཞི་བཞག་སྟེ། བཅའ་ཁྲིམས་ལག་བསྟར་རྒྱུན་འཇགས་
བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས། ཅ་ཁྲིམས་དང་ཁྲིམས་བཟོ་ལྷན་ཚོགས་ནས་གཏན་འབེབས་བྱས་པ་མེད། རྒྱ་གར་ནང་
ཁྲིམས་ཀྱིས་ངོས་བཞེས་འདི་ཅ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ 33 ལ་དང་། 33C ལ་ནང་ཆེས་མཐོའི་ཁྲིམས་ཁང་དང་། མཐོ་
རིམ་ཁྲིམས་ཁང་ལ་ཁྲིམས་དོན་བསྐྱར་ཞིབ་ཀྱི་དབང་ཚད་སྤྲད་པ་གཞིར་བཟུང་། ཆེས་མཐོའི་ཁྲིམས་ཁང་དང་། མཐོ་
རིམ་ཁྲིམས་ཁང་ནས་ཁྲིམས་ཀྱིས་ངོས་བཞེས་ལག་བསྟར་བྱེད་སྒོལ་རྒྱ་ཁྲབ་ཏུ་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན།

ག་4) ཨ་རིའི་ནང་། ཁྲིམས་དོན་བསྐྱར་ཞིབ་ནི་ཆེས་མཐོའི་ཁྲིམས་ཁང་ནས་ཁྲིམས་བཟོ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་བཟོས་པའི་
ཁྲིམས་ལུགས་དང་། འཛིན་སྲོད་གི་བཀའ་ཁྲབ་གང་ཞིག་ཅ་ཁྲིམས་དང་མ་ཐུན་མིན་བསྐྱར་ཞིབ་བྱས་པ་ལ་གོ་དགོས་
ཀྱི་ཡོད་པས། བཅའ་རྒྱུལ་བོད་མིའི་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ ༥ ལ་དང་འདྲ་མཚུངས་ཡིན། (Review by the
Supreme Court of the constitutional validity of a legislative act and
executive order)

ག་5) རླེད་རང་རྒྱ་གར་ནང་ལོ་མང་བཞུགས་ཏེ། རྒྱ་གར་ཆེས་མཐོའི་ཁྲིམས་ཁང་དང་། མཐོ་རིམ་ཁྲིམས་ཁང་ཁག་ནས་ཁ་
མཚུ་ལྷ་སྲོད་བྱེད་མཁན་མེད་པར། ཁྲིམས་ཀྱིས་ངོས་བཞེས་བརྒྱུད་དབུས་དང་ས་གནས་ཀྱི་སྤྱི་གཞུགས་ཁག་ལ་
བཀོད་འདོམས་དང་བཀའ་ཁྲབ་མང་པོ་གནང་གི་ཡོད་པ་གོ་ཐོས་མ་བྱུང་བས། འདི་ལོའི་ནང་གཅིག་པོར་ཆེས་མཐོའི་
ཁྲིམས་ཁང་གི་ཁྲིམས་ཚོད་པ་ (Prashant Bhushan) ཀྱིས་ཁྲིམས་ཁང་ལ་ཁྲུད་གསོད་དང་། UP མངའ་
སྡེ་ནང་ Hathras རྫོང་གསེབ་ཏུ་བཅའ་གཡེམ་གྱི་གྲོད་གཞི་སོགས་ཁྲིམས་ཁང་ནས་ཁྲིམས་ཀྱིས་ངོས་བཞེས་
བརྒྱུད་བཀོད་འདོམས་གནང་བ་ཡོངས་གྲགས་ཡིན།

ག་6) བཅའ་རྒྱུལ་བོད་མིའི་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཚད་འཛིན་ལ་མཐའ་མའི་ཐག་གཅོད་དང་། བོད་ཀྱི་ཡུལ་
མིའི་གཞི་རྒྱུའི་ཐོབ་ཐང་དང་། ལས་འགན་ལ་གཞོན་འགལ་བྱེད་པོར་བཀོད་འདོམས། བཅའ་ཁྲིམས་དང་ཁྲིམས་སྤྱི་གཞུགས་

ཁག་ལ་འབྲེལ་བཟོན་བཅས་ཀྱི་འགན་དབང་ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་ལ་བསྐྱར་ཡོད་པ་ལས། འགན་དབང་དེ་དག་ལག་
བསྟར་བྱེད་ཚུགས་བཞོན་མེད་ལ། འགོད་དགོས་དོན་ཡང་ཡོད་མ་རེད།

ག་༢། འགན་དབང་ལག་བསྟར་བྱེད་ཚུགས་ཀྱི་བྱ་རིམ་མེད་ན། འགན་དབང་དེ་དག་ལག་བསྟར་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད། ལག་
བསྟར་བྱེད་ཚུགས་དེ་བཅས་ཁྲིམས་དང་ཁྲིམས་སྒྲིག་ཁག་ཏུ་དབང་ཚད་ཇི་ཉམས་བསྐྱར་བ་ཉམས་འགན་བསྐྱར་བྱ་ལུལ་
སོ་སོ་ནས་བཟོན་དགོས་ཀྱི་རེད།

ག་༣། དཔེར་ན། བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ ༥༩ བར། སྤྱི་འཇུག་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ལས་དོན་སྒྲིག་གཞི་བཟོས་ཏེ་སྤྱི་འཇུག་དོ་
ཡོད་གསུམ་ཆ་གཉིས་ཡན་གྱིས་མོས་མཐུན་བྱུང་ན་དེ་དོན་ཅ་འཛིན་ལག་ལེན་བསྟར་རྒྱ་ཞེས་གསལ་བ་ལྟར། སྤྱི་
འཇུག་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་འདུའི་འགོ་ལུགས་དང་། ལས་དོན་བྱེད་ཚུགས་ཀྱི་སྒྲིག་གཞི་བཟོས་ཏེ། དེ་རྗེས་སྤྱི་
འཇུག་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ལས་དོན་ཚོམ་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་པ་ལྟར་རེད།

ག་༤། ཆེས་མཐོའི་ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་ནས་ཀྱང་ཁྲིམས་ཀྱིས་ངོས་བཞེས་ཞེས་པ་འདི་ཁྲིམས་ཡིག་བསྐྱར་ཞིབ་ཚོགས་ཚུང་
ཞིག་ཆེད་འཇུགས་གནང་བ་ལྟར། ཚོགས་ཚུང་གི་རྒྱ་བ་གཉེར་སྟོན་ཐོའི་ཁོངས་བཞོན་པའི་ཁྲིམས་ཀྱིས་ངོས་བཞེས་
ཀྱི་བྱ་རིམ་སོགས་ལ་ཁྲིམས་ཞིབ་ལྷན་ཚོགས་ནས་ཞིབ་འཇུག་བཀའ་བསྐྱར་གནང་སྟེ། སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ལྷ་ ༡༠
ཚེས་ ༡༩ ཉིན་སྤྱི་མང་གཏུག་བཞེད་འགོ་ལུགས་ཀྱི་དོན་ཚན་ ༤༤ བར་གསལ་ [༡] བར་བསྐྱར་བཅོས་གཏན་
འབེབས་གནང་བ་ཞིག་རེད།

ག་༥༠། དེའི་དམིགས་ལུལ་ནི། ཁྲིམས་ཡིག་ཏུ་གསལ་བ་ལྟར་བོད་ཀྱི་ལུལ་མི་སྲུ་རུང་གི་གཞི་ཅའི་ཐོབ་ཐང་ངམ། ཁྲིམས་ཀྱི་
ཐོབ་ཐང་གང་རུང་ལ་གཞོན་འགལ་དང་། སྤྱི་པའི་ཁེ་སན་ལ་གཞོན་འགལ་བྱུང་བའམ་འབྱུང་ཉེ་འགོག་པའི་ཆེད་དུ་
གསལ་འཇུག་བྱས་པ་ཞིག་རེད།

ག་༥༡། ཁྲིམས་ཀྱིས་ངོས་བཞེས་འདི་བོད་ཀྱི་ལུལ་མེད་གཞི་ཅའི་ཐོབ་ཐང་ངམ། ཁྲིམས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་། སྤྱི་པའི་ཁེ་སན་སྤྱོད་
ཀྱི་དགོས་དམིགས་འདི་དག་སྐྱབ་ཆེད་དུ་བཞོན་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས། ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་རང་གིས་རང་ལ་དབང་ཚད་
གསལ་སྟོན་བྱས་པ་ཞིག་དང་། ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་རང་གིས་རང་ལ་ལག་བཟོས་བ་བཏགས་པ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་གི་
ཡོད་ཆེ། དེ་ནི་རང་ཅག་གནས་ལུལ་རྒྱ་བར་གྱིས་མཚོན་པའི་རང་དབང་མང་གཚོའི་ལུལ་ལུང་ཀུན་ལ་གསལ་པའི་
ཁྲིམས་ཡིག་གི་བྱ་རིམ་མཐོག་པའི་རྒྱུན་གྱིས་རེད།

ང། ཆེས་མཐོའི་ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་འདི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་བྱ་ར་བ་ཡིན་ཞེས་པར་དོགས་སྐྱོད་བྱས་པའི་སྐོར།

ང་༥༡། ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་འདི་ཉིད་བཅའ་ཁྲིམས་སྤྱད་སྐྱོབ་ཀྱི་བྱ་ར་བ་ཡིན་པའི་ཐོག་ལ་དོགས་སྐྱོད་གི་བཟོན་པ་བཞོན་འདུག་
པ་དེ་དག་ལ་གསལ་བཤད་ཀྱི་གོ་སྐབས་སྤྱད་རྗེས།

ང་༥༡༡། ཅ་ཁྲིམས་ཀྱི་བདག་པོ་ནི་མི་མང་ཡིན་པ་ལས་མི་མང་གི་སྐྱེ་ཚབ་ཁྲིམས་བཟོ་ལྷན་ཚོགས་མིན་ལ། ཁྲིམས་ལུགས་
དབང་འཛིན་ཡང་མེད་པ་དང་། མང་ཚོགས་ཀྱི་མདོན་འདོད་མཚོན་བྱེད་ཅི་ཅ་ཁྲིམས་ཡིན་པའི་སྐོར་ཨ་རིའི་ཅ་ཁྲིམས་

གྲི་ཡལ་མེས་སུ་འབོད་པའི་ཨེ་ལག་ཚོན་ཏུ་མིལ་འོན་ (Alexzander Hamilton) གྲིས་འདི་ལྟར་
 གསུངས་ཡོད་པ་སྟེ། སྤོམ་ཚིག་འདིའི་ནང་ཁྲིམས་ལུགས་དབང་འཛིན་གྱི་དབང་ཚད་དེ་ཁྲིམས་བཟོ་དབང་འཛིན་
 ལས་མཐོ་བའི་གོ་དོན་མིན་པར། མི་མང་གི་དབང་ཚད་ནི་དེ་གཉིས་ལས་མཐོ་བར་ཆ་འཛོགས་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན།
 ཁྲིམས་བཟོ་སྡེ་ཚོན་ནས་ཁྲིམས་ཡིག་གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་མངོན་འདོད་དེ་ཅ་ཁྲིམས་གྲིས་མཚོན་པར་བྱས་པའི་
 མང་ཚོགས་གྱི་མངོན་འདོད་ལ་རྒྱ་བ་འགལ་ཆགས་སྐབས། ཁྲིམས་དཔོན་གྲིས་དེས་པར་དུ་སྤྱི་མ་དེར་བརྗེ་འཛོགས་
 གྱུད་པ་ལས་སྡེ་མར་མིན་ལ། ཅ་ཁྲིམས་གཞིར་བཟུང་ཐག་གཅོད་གྱུད་པ་ལས། དེ་མིན་ལ་གཞིར་བཞག་གིས་ཐག་
 གཅོད་གྱུད་མི་འོས་ཞེས་གསུངས་ཡོད་པ་དང་།

ང་ཉ་ན། ཨ་རིའི་ཅ་ཁྲིམས་གྱི་སྟོན་སྟེང་འགོ་འཇུགས་གྱུད་སྐབས་སུ། We the People of the United States ཞེས་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་ཅ་ཁྲིམས་སྟོན་སྟེང་དུའང་། WE THE PEOPLE OF INDIA ཞེས་
 འགོ་འཇུགས་བྱས་ཡོད་པ་དེས་ཅ་ཁྲིམས་གྱི་བདག་པོ་མི་མང་ཡིན་པ་དང་། མི་མང་གི་མངོན་འདོད་དོ་མ་དེ་ཅ་
 ཁྲིམས་གྲིས་མཚོན་གྱི་ཡོད་པའི་གོ་དོན་སྟོན་གྱི་ཡོད་རེད།

ང་ཉ་ན། ཨེ་ལག་ཚོན་ཏུ་མིལ་འོན་གྲིས། མི་མང་གིས་གཟབ་ནན་དང་མངའ་དབང་ལྡན་པའི་སྟོན་སྟེང་ཁྲིམས་བཟོའི་གྱུད་
 ཐབས་བརྒྱུད་ད་ལྟ་ལག་བསྟར་གྱུད་བཞིན་པའི་ཅ་ཁྲིམས་རྒྱས་མེད་དམ་བསྐྱར་བཅོས་བྱས་ཡོད་ན་མ་གཏོགས། ཅ་
 ཁྲིམས་གྲིས་མི་མང་ཡོངས་རྫོགས་དང་མི་སྡེ་གྲེ་བྲག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་གཅེག་མཚུངས་གྱི་ཚོད་འཛིན་ཐབས་
 དགོས་ཀྱི་ཡོད། བསྐྱར་བཅོས་མ་བྱས་གོང་། མི་མང་སྐྱེ་ཚབ་གྲིས་མང་ཚོགས་གྱི་མངོན་འདོད་དོ་མའམ་རྟོག་བཟོ་
 བྱས་པ་གང་ཞིག་མཚོན་གྱི་ཡོད་མེད་ལ་མ་སྟོན་པར། ཅ་ཁྲིམས་དང་འགལ་བའི་གྱུད་སྟོན་སྟེང་རྒྱུའི་དབང་ཆ་མེད་
 ཅེས་དང་།

ང་ཉ་ཅ། ཁོང་གིས། ཁྲིམས་བཟོ་སྡེ་ཚོན་ནས་སྤྱི་ཚོགས་གྱི་གངས་མང་ཤོག་ཁའི་སྟེང་སྟོན་སྟེང་གྱི་སྐུལ་སྟོང་འོག་ཅ་ཁྲིམས་དང་
 འགལ་བའི་ལས་ཀ་གྱུད་སྐབས། ཁྲིམས་དཔོན་གྲིས་མཚུངས་ལྷ་མེད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་བསྐྱུད་དེ་རང་ཉིད་ཅ་ཁྲིམས་
 ལ་ལྟག་བསམ་རྣམ་དག་གིས་བྱ་ར་གྱུད་མཁན་ཞིག་ཡིན་པའི་དོ་བོའི་ཐོག་ནས་ལས་འགན་ལག་བསྟར་གྱུད་དགོས།
 ཞེས་དང་།

ང་ཉ་ཕ། ཡང་ཁོང་གིས། གནས་སྐབས་དེའི་འོག་ཏུ། ཁྲིམས་དཔོན་གྱི་རྫོ་ཐག་ཐད་གཅོད་ནི་ཁྲིམས་འཆར་སྟོན་ཅན་གྱི་གཞོན་
 འཚོ་གཅང་བཟོ་དང་ཚོད་འཛིན་གྱུད་པའི་ཐོག་ལའང་ཉ་ཅང་གལ་འགངས་ཆེ་བའི་གྱུད་རྒྱས་ལྡན་ཡོད་ཅེས་གསུངས་
 ཡོད།

ང་ཉ་ཅ། ཆེས་མཐོའི་ཁྲིམས་ཁང་དེ་ཅ་ཁྲིམས་གྱི་བྱ་ར་བ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། སྤྱིར་བཏང་དབྱིན་སྐད་ནང་ཡོངས་གྲགས་
 སུ་ཆེས་མཐོའི་ཁྲིམས་ཁང་ནི་ཅ་ཁྲིམས་གྱི་བྱ་ར་བ་ཡིན་ (The guardians of the constitution)
 ཞེས་དང་། Safe Guard, Protect, Uphold སོགས་ཐ་སྐད་མང་པོ་བཀོལ་སྟོན་གྱུད་གྱི་ཡོད་པ་དེ་
 དག་ཅ་ཁྲིམས་ལ་སྤང་སྟོབ་བཅ། ལྟ་སྤང་། འདེགས་སྟོར་གྱུད་པ་སྟེ། ཅ་ཁྲིམས་ལ་གཞོན་འཚོ་མི་ཡོང་བའི་བྱ་ར་གྱུད་
 མཁན་ཡིན་པའི་གོ་དོན་ཡིན་པ་དང་། ཁ་སྐད་དུ་ཅ་ཁྲིམས་གྱི་སྟོ་ཁྲི་(བྱ་ར་གྱུད་མཁན་) (Watch dog of
 the constitution) ཞེས་ཀྱང་ཟེར་གྱི་རེད། དེ་ལྟར་བརྗོད་དོན་ནི། ཆེས་མཐོའི་ཁྲིམས་ཁང་ལ་ཅ་ཁྲིམས་
 སྤང་སྟོབ་དང་ལྟ་སྤང་། འདེགས་སྟོར་གྱུད་པའི་དབང་ཚད་ཡོད་པ་དང་། གལ་སྲིད་ཁྲིམས་བཟོ་སྟོན་ཚོགས་གྱི་

ཞིམས་ཡིག་དང་ཐག་གཅོད་གང་ཞིག་ཅ་ཞིམས་དང་ལག་ལ་ཡོད་ཆེ། ལག་ལ་བའི་ཆ་དེ་རུས་མེད་དམ་བཅི་མེད་ཀྱི་
གསལ་བསྐྱབས་ལྟ་བུའི་ཞིམས་དོན་བསྐྱར་ཞིབ་ཀྱི་དབང་ཚད་བསྐྱར་ཡོད་པའི་ཆ་ནས་རེད། ར་ཆོའི་ཞིམས་དོན་
བསྐྱར་ཞིབ་ཀྱི་དུས་ཚོ་གསལ་དེ་བཅའ་ཞིམས་དོན་ཚན་ ༥ པ་ནང་གསལ་ཡོད།

ཅ། ཆེས་མཐོའི་ཞིམས་ཞིབ་ཁང་གི་བཀའ་བྱུང་གི་འོག་ལྷན་པ་གོ་ལོག་གི་ཕྱིན་པ།

ཅ་༡།

ལྷི་འཇུས་སློབ་མང་ཆོས་འབྲུང་གི་ཆོས་ཡིག་དེར། ལྷན་མཐའི་གྲངས་ཚད་ཡོངས་ཀྱི་མེད་པ་ཤེས་བཞིན་དུ། ལྷོས་
ཆོགས་ཆོགས་ཁང་ནང་ཆོགས་བཅར་ལུགས་པ་རྣམས་སློབ་འཇོགས་གནང་སྟེ་གཞི་ནས་ཕྱིར་འགྲུངས་ཀྱི་དུས་ཚོ་
གསལ་བསྐྱབས་དགོས་དོན་གང་ཡང་མ་མཐོང་ལ། དེ་ལྟར་གནང་ཆེ། མོད་དང་མོད་མིར་ཁེ་སན་ཉིལ་འབྲུ་ཙམ་མེད་
ཁང་། གཞུང་གོན་ཡང་འཕྲོ་བསྐྱབས་ཡིན། དེ་ཙམ་མ་ཐོང་། བཅའ་ཞིམས་དོན་ཚན་ ༤༢ ནང་གསལ་
། ༡༩ རྟེན་དུ་ལྷན་མཐའི་གྲངས་ཚད་ཡོངས་མིན་ལྟ་སྐབས། དེས་པར་ལུགས་དེར་ལ་བཏགས་པ་ལྟར་གོས་ཆོགས་
ཆོགས་ཁང་དུ་བཅར་ལུགས་པ་རྣམས་སློབ་སྟེ་གྲངས་ཀ་རྒྱལ་དུ་གོས་ཚུལ་ཅ་བ་ནས་བསྐྱབ་མེད་ལ། དེ་ལྟའི་ལྷན་མཐའི་
གྲངས་ཚད་ཡོངས་མིན་ལྟར་ཆོགས་འཇོགས་ན་མ་གཏོགས་ལྟ་མི་ཆོག་པའི་བསྐྱབ་དོན་ཉིལ་འབྲུ་ཙམ་མེད་
པས། ཞིམས་ཞིབ་ཁང་གིས་ལྟ་ཚུགས་དེ་ལྟར་བསྐྱོན་པར་རྒྱ་མཚན་གང་ཡང་མ་མཐོང་ཞེས་བཀོད་འདུག་པ་དེར་
གསལ་བཤད་ཀྱི་གོ་སྐབས་སྤྲད་ཆེས།

ཅ་༡་༡།

མོད་དང་གིས་ལྷན་མཐའི་གྲངས་ཚད་ཡོངས་ཀྱི་མེད་པ་ཤེས་བཞིན་དུ། ལྷོས་ཆོགས་ཆོགས་ཁང་ནང་ཆོགས་བཅར་
ལུགས་པ་རྣམས་སློབ་འཇོགས་གནང་སྟེ་གཞི་ནས་ཕྱིར་འགྲུངས་ཀྱི་དུས་ཚོ་གསལ་བསྐྱབས་དགོས་ཞེས་བ་འདི་ཞིམས་
ཞིབ་ཁང་གི་འདོད་ཚུལ་ཡིན་པའི་ཆོལ་གྱིས་བཀོད་འདུག། ཞིམས་ཞིབ་ཁང་གི་བཀའ་བྱུང་ནང་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་གང་
དུ་ཡོད་དམ།

ཅ་༡་༢།

- ཆེས་མཐོའི་ཞིམས་ཞིབ་ཁང་གིས་ ༢༠༢༠།༡༡༡ ཉེན་བཀའ་བྱུང་བཏང་བའི་ནང་།
- ༡) ལྷི་འཇུས་སློབ་ཆོགས་ཀྱི་ཆོགས་འདུ་སྤྱད་སློབ་ཀྱི་དུས་ཚོ་ནི། བཅའ་ཞིམས་དོན་ཚན་ ༤༠ པར། ཆོགས་
འདུ་སྤྱོད་མ་གྲོལ་བ་ནས་རྒྱ་བྲལ་ནང་ཚན་ཆོགས་འདུ་ཆེས་མ་དུ་ཚུགས་མེན་པ་དགོས་རྒྱ་ཞེས་གསལ་བའི་
རྒྱ་ལས་མི་འཕོངས་པ་ཞིག་དགོས་པ་ཡིན།
 - ༢) ལྷི་འཇུས་སློབ་ཆོགས་ཀྱི་ཆོགས་འདུ་སྤྱོད་ ༢༠༢༡ ཟླ་ ༣ པའི་བར་པར་འགྲུངས་བྱས་ཞེས་པ་དེ། དོན་ལ་
དུས་ལྡན་དེས་ཅན་ཞིག་ཏུ་འཕར་འགྲུངས་བྱས་པ་མ་ཡིན་པར། ལྷི་འཇུས་སློབ་ཆོགས་ཀྱི་ཆོགས་འདུ་(གོས་
ཆོགས་ཆོགས་དུས་ ༡༠ པ་)ཕྱིར་བསྐྱུ་བྱས་པའམ་མེད་པར་བཅོས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས་ཡོད།
 - ༣) བཅན་སྤོལ་མོད་མིའི་བཅའ་ཞིམས་སུ་ལྷི་འཇུས་སློབ་ཆོགས་ཀྱི་ཆོགས་འདུ་སྤྱོད་བསྐྱུ་ལེན། མེད་པ་བཅོ་ཆོག་
པའི་དབང་ཚད་ལྷི་འཇུས་རྒྱན་ལས་སློབ་ཆོགས་ལ་བསྐྱར་མེད།

ཅ་༡་༣།

- ཆེས་མཐོའི་ཞིམས་ཞིབ་ཁང་གིས་ ༢༠༢༠།༡༤༤ ཉེན་བཀའ་བྱུང་བཏང་བའི་ནང་།
- ༡) ལྷི་ལོ་ ༢༠༡༡ ལོར། ལྷོང་ས་ལྷུབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་རྒྱལ་ཁབ་དུ་བྱེད་ཡིན་པའི་མཚན་ཐོག་ནས།
ལྷི་འཇུས་སློབ་ཆོགས་ཀྱི་ཆོགས་འདུ་འཕར་འགྲུངས་དང་། བར་མཚན་འཇོག་པ། ལྷོལ་ལ། བསྐྱུ་བསྐྱོད་
བཅས་བཅའ་ཞིམས་དོན་ཚན་ ༡༤ པར་ལུལ་ཡོད་པའི་སྐབས་སུ་འདུ་ ལྷི་འཇུས་སློབ་ཆོགས་ཀྱི་ཆོགས་འདུ་

སྟོན་མ་གྲོལ་བ་ནས་ཟླ་བ་དྲུག་ནང་ཚུན་ཚོགས་འདུ་རྗེས་མ་དགུ་ཚུགས་ཟེན་བ་དགོས་ཀྱི་ཆ་རྒྱུན་འདི་ཡོད་
ལུས་ཡིན།

༡) སྤྱི་འཐུས་རྒྱན་ལས་ལྷན་ཚོགས་ནས་བཅའ་ཁྲིམས་ལ་བརྟེན་མེད་གྱི་ཐག་གཅོད་བྱས་པ་དེ་ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་གི་
བཀའ་བྲུབ་གཞིར་བརྟེན་ཁྲིམས་མ་ཐུན་བཟོ་རྒྱུ་ལེན་ཐབས་ལམ་ལུགས་བཟུང་བ་ཡིན་ན། བཅའ་ཁྲིམས་དང་དུ་ཐབས་
ལེས་གསལ་ཡོད་པ་དང་། ལམ་ཁ་བཅའ་ལྟ་ལམ་ཁང་ཡོད་པ་ཡིན།

༢) ཡིན་ནའང་། སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་འདུ་ལྷ་མ་(ཚོགས་དུས་ ༤ པ་)ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༠ ཟླ་ ༣ ཚེས་
༡༤ ཉིན་གྲོལ་བའི་གསལ་བསྐྱབས་བྱས་ཡོད་པ་དེ་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༠ ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༡༤ ཉིན་ནས་ཟླ་བ་དྲུག་གི་
དུས་བཀག་བཀའ་གྱི་ཡོད་སྟབས། དུས་ལུན་འདིའི་ནང་ཚུན་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ ༤༠ པ་གཞིར་བརྟེན་
སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་འདུ་ལྷ་མ་གྲོལ་བ་བྱས་ཆེ། བཅའ་ཁྲིམས་དགོངས་དོན་ལ་གཞིར་འགལ་བྱས་
པའི་དོན་འབྲུག་བཟོ་བཅོས་ཀྱི་ཐབས་ལེས་དང་ལམ་ཁ་མེད་པ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་ཅེས་གསལ་བ་འདི་དག་གི་གོ་
དོན་ལྟར་གྱི་འདུག་གས།

ཅ་༡་༤། རྒྱུང་མ་ཐའི་གྲངས་ཚད་ཡོངས་མིན་བཅེ་སྟངས་ལྟེ། ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་གི་བཀའ་བྲུབ་ནང་། སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་
ཚོགས་འདུ་ལྷ་མ་གྲོལ་བྱས་ཏེ་རྒྱུང་མ་ཐའི་གྲངས་ཚད་ཡོངས་མིན་ལྷ་མ་གྲོལ་བ་ལས། ཁྲིམས་འགལ་གྱི་ཐོག་ནས་
ཚོགས་འདུ་འཕར་འགྲུངས་ཀྱི་ཐག་གཅོད་བྱས་ཟེན་བ་ཞིག་ལ་རྒྱུང་མ་ཐའི་གྲངས་ཚད་ཡོངས་མིན་བཅེ་ས་མེད་པ་
དང་། དབང་ཚད་འདི་༩ བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ ༤༤ (༡) །ལག་བསྟར་བྱེད་སའང་མེད་ཅེས་ཚིག་ཐག་བཅད་
ནས་བཞོད་ཡོད་པས། རྗེད་རང་གིས་རྒྱུང་མ་ཐའི་གྲངས་ཚད་ཡོངས་ཀྱི་མེད་པ་ལེས་བཞིན་དུ་ཟེར་དུས། རྒྱུང་མ་ཐའི་
གྲངས་ཚད་ཡོངས་ཀྱི་མེད་པ་སྤྱི་ལེས་ཀྱི་ཡོད་ཤོད། ཇི་ལྟར་ལེས་རྟོགས་ཐུབ་པས།

ཅ་༡་༥། ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་ནས་ཟླ་བ་དྲུག་ནང་ཚུན་ཚོགས་འདུ་སྟོང་སྟབས་དགོས་ཀྱི་ཆ་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ ༤༠ པའི་
དགོངས་དོན་བཅེ་སྟངས་དགོངས་སྟོང་དང་། བཅའ་ཁྲིམས་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ལམ་ལུགས་ལམ་ལུགས་ལམ་ལུགས་ལམ་ལུགས་
བྱས་ཡོད་པ་ལས། ཚོགས་འདུ་ཟླ་བ་ལས་བཀའ་བའི་ཕྱིར་འགྲུངས་བྱེད་ཚོགས་ལེན་ཐབས་ལམ་དེ་དང་འདི་ཡོད་
ཅེས་ཅ་བ་ཉིན་ནས་བཟོད་མེད་ལ་ཟོད་ལེས་ཐབས་གྲང་མེད།

ཅ་༡་༦། ཁྲིམས་སྤྲིག་གཞིར་བརྟེན་སྟོང་ཚོགས་བྱས་པའི་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་སུ་རྒྱུང་མ་ཐའི་གྲངས་ཚད་ཡོངས་ཀྱི་ཡོད་
མེད་ལ་ལྷ་མ་ཐའི་དེ་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ ༤༤ རང་ཚོགས་འདུ་ཉིན་གྲངས་བདུན་ལྷག་འཕར་འགྲུངས་ཀྱི་ཐག་
གཅོད་སྟེ་དབང་ཚོགས་གཙོ་སྟེ་ཡོང་གནང་ཡོད་ནའང་། བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ ༤༠ པའི་ཆ་རྒྱུན་སྤྱི་ལེན་ལ་དགོས་
པའི་རྒྱ་མཚན་འདྲེན་འགོད་བྱ་རྒྱུ་ལེ་ཁྲིམས་ཡིག་གི་ཆ་རྒྱུན་གཏན་ནས་མེད་པས། ཚོགས་གཙོ་སྟེ་ཡོང་དང་། སྤྱི་
འཐུས་རྒྱན་ལས་ལྷན་ཚོགས་ནས་བཅའ་ཁྲིམས་དང་འགལ་བའི་དབང་ཚད་ཅིག་ལག་བསྟར་བྱེད་ཚོགས་ཀྱི་མ་དེ།
ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་གི་ཅ་བའི་དམ་བཅའ་འདི་ཤོད།

ཅ་༡་༧། ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་ནས། རྒྱ་གར་གྱི་ཅ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ ༡༥ པ་དང་། དོན་ཚན་ ༡༧ པའི་ནང་། རྒྱ་གར་དབུས་
དང་མངའ་སྡེའི་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་འདུ་སྟེ་རྗེས་དབང་ཟླ་བ་དྲུག་ལས་བཀའ་ལམ་ཚོགས་པའི་ཆ་རྒྱུན་བཞག་ཡོད་པ་
ལྟར། གཉན་རིམས་འགོས་ཁྲུ་གི་སྐབས་འདིར་དབུས་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༡༤ ཉིན་དགུ་འཇུགས་
གནང་རྒྱ་དང་། བོད་མིའི་སྤྲིག་འཇུགས་གནས་ལུགས་ཏེ་མ་ཅལ་མངའ་སྡེའི་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༧ ཉིན་ནས་

ཚུགས་རྒྱུ་ལེགས་ལ་བསྐྱབས་གནང་ཟེན་པ་དང་། འདབས་འབྲེལ་པན་ཐབ་དང་། ༡ རེ་ལ་ན་མང་འབྲེལ་གྲོས་ཚོགས་
 གཉིས་ཀ་ཚུགས་ཟེན་པས་མཚོན་མངའ་སྡེ་གཞན་དུ་འདྲེས་ཚོགས་ཚུགས་དང་འཚོགས་བཞིན་པ་དང་། རྒྱལ་
 སྤྱིའི་གྲོས་ཚོགས་མཐུན་སྡེལ་གྱི་དྲ་ཚིགས་ (www.ipu.com) སུ་གནས་ཚུལ་བཞོན་ཐོན་ལྟར་ན། འཛམ་
 མིང་ཚོན་དུ་རྒྱལ་ཁབ་བརྒྱ་སྟག་ལྷག་གིས་གཉན་རིམས་སྟོན་འགོག་གི་ཐབས་ཤེས་བསྟེན་པའི་ཚོགས་པ་
 འཛོམས་ (Physical Attendance) སམ། དྲ་སྟང་ (Virtual) དང་། རྒྱགས་མ་ (Hybrid)
 སོགས་ཀྱིས་ཅི་རེགས་གྱི་སྐོན་སྡོམ་གྲོས་ཚོགས་སུ་སྟོང་བྱས་ཡོད་པས། སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་འདུ་
 བསྐོངས་ན་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁྲིམས་ལུགས་དང་ཡུལ་ཁྲིམས་འགའ་གྱི་ཡོད་ལུགས་བསྐྱབས་པ་ནི་གཞི་རྩ་མེད་པའི་སྐོང་
 ཚ་ཡིན་ཞེས་བཞོན་ཡོད་པ་ལྟར། རྒྱགས་མ་ (Hybrid) བརྒྱན་ཚོགས་འདུ་སུ་སྟོང་གནང་ན། གཞུང་གོན་འཕྲོ་
 བརྒྱག་ཆགས་གྱི་རེད་ཟེར་བ་དེ་རེགས་རྒྱ་མཚན་ཉག་ཉག་རེད་འདུག་གམ།

ཅ་༡་༥༡ བཅའ་ཁྲིམས་དང་སྤྱིག་གཞི་ཁབ་ཏུ་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་འདུ་སུ་སྟོང་བྱ་རྒྱུ་དེས་པར་དུ་སྤྱི་འཐུས་
 རྣམས་འཛོམས་ (Physical Attendance) དགོས་པ་ལས། དྲ་སྟང་ (Virtual) དང་། རྒྱགས་མ་
 (Hybrid) བརྒྱན་ཚུགས་མ་ཚོགས་པའི་ཚད་བཀག་གང་དུ་བརྒྱང་ཡོད་དམ།

ཅ་༡་༥༢ གཞུང་གོན་དང་། བཅའ་ཁྲིམས་དང་འགའ་པའི་གནད་དོན་གཉིས་ཡང་སྤྱི་རྒྱུ་ལྟར་འཇལ་ལམ།

ཅ་༡་༥༣ ཁྲིད་རང་གིས་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་ཁང་དུ་བཅའ་སྟབས་པ་རྣམས་སྟོང་སྡེ་གྲངས་ཀ་རྒྱག་དགོས་ཚུལ་ཞེས་གྲིས་
 འདུག་པའི་བརྗོད་པ་འདི་རེགས་ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་གི་བཀའ་བྲལ་གང་དུ་འདུག་གམ།

ཅ་༡་༥༤ བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ ༤༠ པའི་དགོངས་དོན་ལག་བསྟར་ཞུ་རྒྱུ་ཚོགས་འདུ་ཚུགས་སྟངས་ཅི་རེགས་བསྟེན་
 ཚོགས་པའི་སྟོང་ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་གི་བཀའ་བྲལ་ཏུ་གསལ་ཡོད་པ་ལས། ལྷག་གང་ལ་བཏགས་པ་སྟངས་གྲངས་ཀ་
རྒྱག་དགོས་ལུགས་གང་དུ་བརྗོད་འདུག་གམ།

ཅ་༡་༥༥ བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ ༤༤ (༡) ལག་བསྟར་གྱི་དགོས་ཆགས་ཚེ། སྤྱི་འཐུས་སྐབས་སོ་སོའམ་ཚོགས་དུས་སོ་
 སོ་ཁྲིམས་ཡིག་གཞིར་བརྒྱང་ཚོགས་བཞུགས་སྟངས་སྟེ་ལྷན་ཚོགས་དབུ་འཇུགས་གནང་བའི་སྐབས་སམ། ཡང་ན་ལྷན་
 ཚོགས་ཚོགས་བཞིན་པའི་གནས་སྐབས་སུ་སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་ཉུང་མཐའི་གྲངས་ཚད་མ་ལོན་པ་བྱུང་ཆེ་དབང་ཚད་འདི་
 ལག་བསྟར་གྱི་ཚོགས་པ་ལས། བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ ༤༠ པར་ཚོགས་འདུ་སྡེ་རྗེས་དབང་རྒྱ་བ་དུག་ལས་བཞག་
 མི་ཚོགས་པའི་དགོངས་དོན་འདི་བཞི་བཀའ་མ་དགོས་པར། ཚོགས་འདུ་པར་འགྲུངས་ཀྱི་ཐག་གཅོད་གསལ་བསྐྱབས་
 གཏོང་ཚོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་དུ་བཞུང་ན་གོ་ལོག་ཚེན་པོ་ཆགས་ཀྱི་རེད།

ཅ་༡་༥༦ བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ ༤༠ པའི་དགོངས་དོན་སྐབས་པ་ལ། ཚོགས་འདུ་སྡེ་མ་གྲོལ་བ་ནས་རྒྱ་བ་དུག་ནང་ཚུན་
 ཚོགས་འདུ་རྗེས་མ་དབུ་ཚུགས་ཟེན་པ་དགོས་ཀྱི་ཡོད། འདི་ནི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་བཀའ་རྒྱ་རེད། བཀའ་རྒྱ་འདིའི་
 དགོངས་དོན་སྐབས་མ་དགོས་པའི་ཁྲིམས་ཡིག་གི་ཆ་རྒྱུན་མེད་པ་དང་། ཁྲིམས་ཡིག་གི་ཆ་རྒྱུན་མེད་པའི་དབང་ཚད་
 ཅིག་སུས་གྲང་ལག་བསྟར་གྱི་ཚོགས་ཀི་མ་རེད།

ཆ། བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ ༦༦ རང་གསལ་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཚིག་དོན་འགྲེལ་བརྗོད་ཀྱི་ཚུན་གླེང་ལ་གཏུག་མཁན་མེད་ན་ཐག་གཅོད་
བྱེད་མི་ཚོགས་པའི་འགྲེལ་ལོག་སྐོར།

ཆ་༡། སྤྱི་འཐུས་སློབ་ཐབས་ཚོས་འབྱོར་གྱིས། བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ ༦༦ རང་གསལ་ཚིག་དོན་འགྲེལ་བརྗོད་ཀྱི་དབང་
ཚད་ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་ལ་ཡོད་པའི་དོན་དངོས་དེ་དོས་ལེན་བྱས་པ་དང་མཉམ་དུ། དེ་ཡང་ཆེས་མཐོའི་ཁྲིམས་ཁང་ལ་
ཐད་ཀར་བཅའ་སྤྱིལ་ཁག་གི་ནང་དོན་ལ་འགྲེལ་བརྗོད་གནང་རྒྱུའི་དབང་ཚད་མེད་ཅེས་དང་། ཚིག་དོན་འགྲེལ་
བརྗོད་ཀྱི་ཚུན་གླེང་བྱུང་བ་ཞུ་གཏུག་བྱས་པ་ལས་བྱུང་དགོས་པ་གསལ་པོ་རེད་ཅེས་ཚིག་ཐག་བཅད་དེ། དེའི་སྐབས་
བྱེད་དུ། མྱིར་བཟོ་ཐེན་པའི་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ ༦༩ པ་བྲངས་ཞོར་དུ། ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་དང་ཉིད་ཚུན་གླེང་བྱེད་
མཁན་གྱི་སློབ་པ་གཅིག་ཆགས་ཆེ་ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་གིས་གང་གསུངས་སྣང་ཡིན་ན། དུས་དང་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་བྱུང་
པོ་ཡོང་གི་དུས་དེ་ལ་ཡོང་གི་རེད་ཅེས་སྐུས་ཁ་ཚོན་བཅད་དེ་གསུངས་སྐབས་ལ། སྐབས་ཀྱི་མ་རེད་སྐུམ་ཞེས་

བཀོད་འདུག་པ་དེའི་ཁྲིམས་ཡིག་གི་རྒྱ་བ་རྟེན་གང་ལ་བཅོམ་བ་ཡིན་མིན་གསལ་བཤད་ཀྱི་གོ་སྐབས་སྤྱད་ཇིས།
ཆ་༡༡། ཨ་རིའི་ཅུ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཡབ་མེས་ཉ་མིལ་ལོན་གྱིས་ཉི་ཤུ་ཡོ་ཀ་མངའ་སྡེའི་མི་མང་ལ་ཨ་རིའི་ཅུ་ཁྲིམས་བཟོ་བཞིན་པའི་
སྐབས་སུ་ཁྲིམས་ལུགས་དབང་འཛིན་སྐོར་གྱི་སྤྱིངས་ཡིག་ Federalist No. 78 ཡིག་ཚགས་ཁོངས་སུ་
བཀོད་པའི་ནང་། ཁྲིམས་ཡིག་ལ་འགྲེལ་བརྗོད་བྱ་རྒྱུ་ནི་ཁྲིམས་ཁང་གི་ལུགས་མ་ཐུན་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
ལས་འགན་ཡིན། ཅུ་ཁྲིམས་ནི་ཁྲིམས་ཡིག་མཐའ་དག་གི་ཕྱི་མོ་ཡིན་པ་དངོས་བདེན་ཡིན་པ་མ་ཟད། ཁྲིམས་དཔོན་
གྱིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་དོས་འཛིན་བྱེད་དགོས། དེར་བརྟེན། ཅུ་ཁྲིམས་དང་། ཁྲིམས་བཟོ་ལྷན་ཚོགས་ནས་བཟོས་པའི་
ཁྲིམས་ཡིག་གང་རུང་གི་འགྲེལ་བརྗོད་ཀྱི་དབང་ཆ་དེ་ཁྲིམས་ཁང་ལ་ཡོད་དགོས། གལ་སྲིད་དེ་གཉིས་དབང་འདུམ་
ཐབས་མེད་པའི་འགལ་བ་བྱུང་ཆེ། རིམ་པ་གོང་མའི་འགན་ལུང་དང་བྱེད་ཀུས་གང་ཆེ་དེར་ཆ་འཛིན་བྱེད་དགོས་པ་
སྟེ། ཅུ་ཁྲིམས་དང་ཁྲིམས་ཡིག་བཟུང་སྐབས་ཅུ་ཁྲིམས་ལ་ཆ་འཛིན་དང་། མི་མང་དང་མི་མང་གི་སྐུ་ཚབ་བཟུང་
སྐབས། མི་མང་གི་མངོན་འདོད་ལ་ཆ་འཛིན་བྱེད་དགོས།

ཆ་༡༢། ཉ་མིལ་ལོན་གྱིས། འཛིན་སྐོར་སྡེ་ཚན་ལ་གོ་མིང་བདག་རྒྱུན་བཀོ་སྐོར་གྱི་དབང་ཆ་ཡོད་པ་མ་ཟད། ད་དུང་སྤྱི་
ཚོགས་ཀྱི་གོ་མཚོན་སྣངས་འཛིན་གྱི་དབང་ཆ་ཡང་ཡོད། ཁྲིམས་བཟོ་སྡེ་ཚན་ནས་དུལ་ཅིས་ཀྱི་དབང་ཆ་བདག་
འཛིན་བྱེད་པ་མ་ཟད། ད་དུང་ལུལ་མའི་ཐོབ་ཐང་དང་ལས་འགན་གྱི་ཚད་གཞི་གཏན་འབེབས་བྱེད་ཀྱི་རེད། དེ་ལས་
སློབ་སྟེ། ཁྲིམས་ལུགས་དབང་འཛིན་ལ་བྲག་ལུགས་དང་དུལ་ཅིས་ཀྱི་དབང་ཆ་མེད་ལ། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་སློབ་པ་
ལུགས་དང་རྒྱ་ལོ་ལོ་སྐུར་མི་ཚོགས་པ་དང་། ཁྲིམས་ལུགས་དབང་འཛིན་ནི་མང་གཅོད་ཀ་བ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་
དབང་ཆ་སློབ་པའི་དེ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ཁྲིམས་ལུགས་དབང་འཛིན་ལ་ཁྲིམས་སྤྱིལ་འགྲེལ་བརྗོད་བྱ་རྒྱུ་
དང་། བཅད་ཁྲ་གཏོང་རྒྱུའི་འགན་དབང་གཅོ་མོ་གཉིས་ཡོད་པའི་སློབ་ཚིག་བཀོད་ཡོད།

ཆ་༡༣། ཁྲིམས་སྤྱིལ་འགྲེལ་བརྗོད་ཀྱི་རྒྱ་བ་རྟེན་ནི་ཁྲིམས་དོན་བཟུང་ཞིབ་ཀྱི་ཆ་རྒྱུན་འོག་ནས་ལག་བཟུང་བྱེད་པ་ཞིག་ཡིན་
ལ། དེ་ལག་བཟུང་གྱི་ཡོངས་གྲགས་བྱ་རིམ་ནི་ཞུ་གཏུག་དང་ཁྲིམས་ཀྱིས་དོས་བཞེས་གཉིས་ཀ་བརྒྱུད་ནས་ཡོང་
ཚོགས་ཞིག་ཡིན།

དོན་ཚན་འདི་ཕྱིར་བསྟུ་ཟེན་གྱི་ཕྱི་སྲིད་དོན་ཚན་གང་དུ་འདུག་པ་ལྟར་མེད་པས། ད་ལྟོ་ཁྱིམ་སྲིད་ཁང་འདི་གིས་རང་
ལ་དབང་ཚད་བསྟུན་པའི་ཁྱིམ་སྲིད་ཀྱི་དོན་བཞེས་ཟེར་བ་སོགས་ལ་གཞི་རྩ་གང་ཡང་མེད་པ་གཞན་འདི་ལས་ཀྱང་
ཤེས་ཐུབ་ན། ཆེས་མཐོའི་ཁྱིམ་སྲིད་ཁང་ལ་བཅའ་ཁྱིམ་སྲིད་པོ་ཆེའི་དོན་ཚན་ ༤༤ ལྟར་བཅའ་བྱོལ་བོད་མིའི་
བཅའ་ཁྱིམ་སྲིད་ཀྱི་ཆོག་དོན་འགྲེལ་བརྗོད་བྱེད་སྟོགས་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོད་སྐྱོད་ཐག་གཅོད་ཀྱི་དབང་ཚད་ཡོད་སྟངས་
ཀྱང་། ཆོག་དོན་འགྲེལ་བརྗོད་ཀྱི་ཆོད་སྐྱོད་བྱེད་པ་ལྟར་གྲུབ་པ་ལས་བྱུང་དགོས་པ་གསལ་པོ་ཡིན་པུ། ཞེས་
བཞེས་ཀྱང་དེས་པར་གནང་དགོས་པ་ཡིན་པའོ་ཅེས་ཕྱི་སྲིད་འཕུལ་བ་དེར་གསལ་ལས་བཤད་ཀྱི་གོ་སྐབས་སྟེན་བསྟུན་
 ཆ་མ་༡། ཆ་མ་༢། བཅའ་ཁྱིམ་སྲིད་ཀྱི་ཕྱི་སྲིད་དོན་ཚན་ ༤༤ པའི་ཆོག་དོན་འགྲེལ་བརྗོད་བྱེད་པ་ལོར་མི་འཕུལ་གསལ།
 བཅའ་ཁྱིམ་སྲིད་ཀྱི་ཕྱི་སྲིད་དོན་ཚན་ ༤༤ པ་འདི་ནི་ཡ་ཤོར་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབུ་མེད་ཡིན་པ་དང་།
 རྒྱལ་ཁབ་དབུ་མེད་ཀྱི་མཚན་ཐོག་ནས་ཆེས་མཐོའི་ཁྱིམ་སྲིད་ཁང་གི་ཁྱིམ་སྲིད་ཀྱི་གསལ་བསྐོས་ཀྱི་དང་འཕྲོད་ཀྱི་དབུ་མེད་
 དམ་བཅའ་འབྲུལ་བཞེས། ཁྱིམ་སྲིད་ཀྱི་ཆོག་མཚན་བཀའ་འཕྲོད་འབྲུལ་བྱེད་ཀྱི་དབང་ཚད་ཡོད་པ་ལྟར། བཅའ་
 ཁྱིམ་སྲིད་དོན་ཚན་ ༤༤ རང་གསལ་གསལ་ཆེའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཁྱིམ་སྲིད་དང་དངོས་དོན་ཐོག་ཡ་ཤོར་ས་ཡ་སྐབས་
 མགོན་ཆེན་པོས་དགོས་གཤམ་གཞིགས་ན། ཁྱིམ་སྲིད་ཁང་ལ་བསམ་འཆར་ (Opinion) འབྲུལ་དགོས་པའི་
 བཀའ་བསྟར་གནང་ཆོག་པའི་ཆ་རྒྱུན་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ཁྱིམ་སྲིད་ཁང་གི་བསམ་འཆར་དེ་རིགས་དོན་བཞེས་
 གནང་མིན་དང་། ཇི་ལྟར་ལྟག་བསྟུར་གནང་མིན་གྱི་འགན་དབང་ཡོད་པ་རྒྱུགས་ཡ་ཤོར་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་
 མཚོག་ལ་ཡོད།

ཆ་མ་༣། བཅའ་ཁྱིམ་སྲིད་དོན་ཚན་ ༤༤ ཀྱི་ཆོག་བརྗོད་དུ། དགོས་གཤམ་ནས་བྱུང་སྐབས་ཡ་ཤོར་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོས་
 ཁྱིམ་སྲིད་ཁང་ལ་བཀའ་བསྟར་བསྐྱུངས་ཆེ་ཁྱིམ་སྲིད་ཁང་ནས་དེ་སྐོར་སྟུན་འབྲུལ་ལྟར་དགོས་ཞེས་གསལ་བ་
 ལྟར། སྐབས་འདིར་གསལ་བའི་བཅའ་ཁྱིམ་སྲིད་ཀྱི་ཆོག་དོན་འགྲེལ་བརྗོད་བྱེད་སྟོགས་སྐོར་ལ་བཀའ་བསྟར་བསྐྱུངས་
 ཚོ། ཁྱིམ་སྲིད་ཁང་གིས་སྤུལ་བ་དེ་བསམ་འཆར་ཡིན་པ་ལས། དོན་ཚན་ ༤༤ (༢) ཀ རང་གསལ་ལྟར་འགྲེལ་
 བརྗོད་བྱས་པ་ཞིག་མིན་ལ། ཁྱིམ་སྲིད་ཁང་གི་བསམ་འཆར་དེ་རིགས་ལ་ཁྱིམ་སྲིད་ཀྱི་ལྷན་པ་གང་ཡང་མེད།

ཆ་མ་༤། ལྷན་པ་གསལ་ཁྱིམ་སྲིད་དོན་བཞེས་བརྒྱུད་ཁྱིམ་སྲིད་ཁང་ནས་བཅའ་ཁྱིམ་སྲིད་དོན་ཚན་ ༤༤ རང་གསལ་
 བཅའ་ཁྱིམ་སྲིད་ཀྱི་ཆོག་དོན་འགྲེལ་བརྗོད་གནང་བ་དེར་ཁྱིམ་སྲིད་ཀྱི་ལྷན་པ་ལྟར་གྱི་ཡོད།

ཆ་མ་༥། རྒྱ་གར་གྱི་རྩ་ཁྱིམ་སྲིད་དོན་ཚན་ ༡༤ ན རང་། སྲིད་འཛིན་གྱིས་ཆེས་མཐོའི་ཁྱིམ་སྲིད་ཁང་ནས་བསམ་འཆར་བཞེས་
 འབྲུལ་གྱི་ཆ་རྒྱུན་བཏོད་འཕུག་པ་དེའང་། སྲིད་འཛིན་གྱིས་རྒྱལ་ཁབ་དབུ་མེད་ཀྱི་མཚན་ཐོག་ནས་འགན་དབང་
 ལག་བསྟར་བྱེད་སྐབས་སུ་དམིགས་ཏེ་བཏོད་སྒྲིག་གནང་བ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས། དོན་ཚན་དེ་ཁྱིམ་སྲིད་ཁང་གི་དབང་
 ཚད་དང་། ཁྱིམ་སྲིད་དོན་བཞེས་བརྒྱུད་ཁྱིམ་སྲིད་ཀྱི་ཆོག་མཚན་མིན་ལ་འགྲེལ་བ་འདོགས་སྟོལ་མེད།

ཆ་མ་༦། དོན་ཚན་འདིའི་རྒྱ་བརྗོད་ཀྱི་སྤོ་ལོ་ ༡༤ ན ལོར་གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་རྒྱ་གར་གཞུང་གི་ཁྱིམ་སྲིད་ཀྱི་
 (The Government of India Act) རང་བཏོད་པ་ཞིག་དང་། དེ་ཡང་དབྱིན་གཞུང་གི་རྒྱ་གར་སྲིད་ཁྱིམ་
 (Governor-General) རང་དབུས་ཁྱིམ་སྲིད་ཁང་ (Federal Court) ལ་བསམ་འཆར་འབྲུལ་
 དགོས་ཀྱི་དེ་འབྲུན་བཏོན་ཆེ། དབུས་ཁྱིམ་སྲིད་ཁང་ནས་དེ་དོན་བསམ་འཆར་འབྲུལ་དགོས་པའི་ཆ་རྒྱུན་བཏོད་འཕུག་
 རྒྱ་གར་རང་བཅའ་ཐོབ་ཇེས། རྒྱ་གར་གྱི་རྩ་ཁྱིམ་སྲིད་དོན་ཚན་ ༡༤ ན པ་ལྟར། དབྱིན་གཞུང་གི་རྒྱ་གར་སྲིད་ཁྱིམ་

ཚབ་ཏུ་སྲིད་འཛིན་ (President of India) དང་། དབུས་ཁྲིམས་ཁང་གི་ཚབ་ཏུ་ཆེས་མཐོའི་ཁྲིམས་ཁང་
 (Supreme court of India) ཞེས་བཟོ་བཅོས་གིས་ཆ་རྒྱུན་དེ་དག་འདུག་ཡོད་ཀྱིས་བཞིག་རེད།
 ཚ་པ་༥། ༡༩༤༣ ལོའི་བོད་གི་ཙུའུ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ལེ་བཞུན་ལ། ཁྲིམས་ཁང་མཐོ་ཤོས་ནས་བསམ་འཆར་བཞེས་ཀྱི། ཡོད་
 ས་ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་ནས་མི་མང་གི་དོན་དུ་གལ་ཆེའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཁྲིམས་དོན་ནས། དངོས་ཡོད་
 གནས་ཚུལ་ཞིག་བྱུང་བེན་པ་དང་། ཡང་ན་འབྱུང་ཉེའི་སྐོར་ལ་ཁྲིམས་ཁང་མཐོ་ཤོས་ནས་བསམ་འཆར་བཞེས་འོས་
 གྱི་དགོངས་གཞི་ནས་བྱུང་སྐབས་ཁྲིམས་ཁང་ལ་བཀའ་བསྟུང་བསྐྱུངས་ཆེ་ཁྲིམས་ཁང་ནས་དེ་སྐོར་རྗེ་དགོ་བསམ་
 ཚུལ་ཡ་སྐབས་འབྲུལ་ཞུ་བཅས་སོ་ཞེས་གསལ་བ་ལྟར། ཡོད་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་གིས་དགོས་
 གལ་གཞིགས་ཆེ་ཁྲིམས་ཁང་མཐོ་ཤོས་ནས་བསམ་འཆར་བཞེས་ཚོག་པའི་ཆ་རྒྱུན་བཞག་འདུག་ཀྱང་། སྐབས་དེར་
 ཙུའུ་ཁྲིམས་གི་ཚིག་དོན་འབྲེལ་བཟོ་སྐོར་དམིགས་སུ་གསལ་འདོན་གནང་མེད་ལ། རྒྱ་གར་གྱི་ཙུའུ་ཁྲིམས་སུའང་།
 གནད་ཆེའི་ཁྲིམས་དོན་ (Question of law) ཞེས་མ་གཏོགས། ཚིག་དོན་འབྲེལ་བཟོ་བྱེད་ཚུགས་
 (Interpretation) ཞེས་བཀོད་མེད།

ཚ་པ་༥། དེར་བཞེན། ༡༩༤༡ ལོའི་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ ༤༩ པའི་ནང་གསལ་དང་པོར་བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་ཚིག་དོན་
 འབྲེལ་བཟོ་བྱེད་ཚུགས་ཞེས་བ་དེ་ལོ་ནང་གསལ་གཉིས་པར། གལ་ཆེའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཁྲིམས་དོན་ཞེས་བ་དེ་དང་
 གཅིག་མཚུངས་ཡིན་པ་ལས། དོན་ཚན་ ༤༤ ནང་གསལ་ ༡ ཀ ནང་གསལ་གྱི་ཚིག་དོན་འབྲེལ་བཟོ་བྱེད་ལ་འབྲེལ་
 བ་མེད།

ཚ་པ་༥། རྒྱ་གར་གྱི་ཙུའུ་ཁྲིམས་ ༡༩༣༥ (༡) ནང་། ཙུའུ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ ༡༣༡ ནང་གཏན་འབེབས་ ། ཆེས་མཐོའི་ཁྲིམས་
 ཁང་ལ་ཡོད་པའི་ཐོག་མའི་གཏུག་བཤེར་གྱི་ཁྲིམས་ཁྲིམས་ཁང་ (Original Jurisdiction) ་ རྗེ་
 ཡོད་ལ་མ་ལྟོས་པར། སྲིད་འཛིན་གྱིས་གོང་གསལ་ ། ཙུའུ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ ༡༩༣ (༡) ་ ཚོད་རྒྱུག་དེའི་སྐོར་ཆེས་
 མཐོའི་ཁྲིམས་ཁང་ནས་བསམ་འཆར་བཞེས་ཚོག་ཅེས་གསལ་བ་ལྟར། ཆེས་མཐོའི་ཁྲིམས་ཁང་ལ་ཐོག་མའི་གཏུག་
 བཤེར་གྱི་ཁྲིམས་ཁྲིམས་ཁང་དང་། གོང་ཞུའི་ཁྲིམས་ཁྲིམས་ཁང་ཡོད་པའི་ཐོག་ སྐབས་འདིར་རྒྱལ་ཁབ་
 གྱི་དབུ་ཁྲིད་ལ་བསམ་འཆར་འབྲུལ་རྒྱུའི་ཁྲིམས་ཁྲིམས་ཁང་ (Advisory Jurisdiction) གྱུང་ཡོད་
 པའི་གོ་དོན་ཡིན་པ་ལས། འགོ་སྐྱེས་འདི་རིགས་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱངས་ཉེ། ཁྲིམས་ཁང་ནས་ཁྲིམས་དོན་འབྲེལ་བཟོ་བྱེད་
 བྱེད་པ་ལ་སྲིད་འཛིན་གྱིས་ཁྲིམས་ཁང་ལ་གོ་བསྟུང་མ་གནང་ཆོ། ཁྲིམས་ཁང་རང་དོས་ཁྲིམས་དོན་འབྲེལ་བཟོ་བྱེད་མི་
 ཚོག་པའི་སྐབས་བྱེད་ཡིན་ལུགས་ཚོད་བྱེད་མཁན་ཡོང་མི་སྲིད།

ར། འབྲེལ་མེད་འབྲེལ་བཏགས་གྱི་གནད་དོན་གཉིས།

ར་༡། ད་དུང་བྱེད་རང་གིས། གུས་པའི་ཤེས་ཚོད་ལ་ཆེས་མཐོའི་ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་ནས་རང་གིས་རང་ལ་བསྟན་པའི་
དབང་ཚད་སྤྱད་དེ། གུས་ཅག་བཅའ་ཁྲིམས་དང་འགལ་མཁན། དམ་བཅའ་མི་བརྗེ་མཁན་དུ་ཐེ་ཚོམ་གང་ཡང་མེད་
པར་བསྟགས་རྒྱ་ཡིན་པ་དེ་སྤྱ་ནས་གསུངས་པ་མ་ཟད། ཉེ་སྔོན་ནས་བཏང་བའི་བརྗེ་ཐོ་བེད་པའི་ནང་གདམ་བྱ་
འདེམས་བྱེད་གཉིས་ཀའི་ཐོབ་ཐང་འཕྲོག་ཤེས་པ་ཚོག་ཐག་བཅུང་འདུག་ཀྱང་། སྐབས་མཚམས་འདེམས་བྱེད་ལས་
ཕྱོགས་མི་འདུག་པ་ནི། དབུགས་བརྗོད་པ་ཞིག་ལ་དོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཅེས་བྲིས་བ་དེ་ནི། ཁྲིམས་ཡིག་གི་བྱ་
རིམ་མ་མཁུ་པར་བྲིས་བ་ཞིག་རེད། སྤྱི་མང་དོན་ཚན་ ༡༩ པའི་ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་གི་བརྗེ་ཐོབ་ཉམས་ལེན་མ་གུས་

པས། ཁ་མཚུའི་བྱ་རིམ་འགོ་འཇུགས་བྱེད་མ་ཐུབ་པར། ཁ་མཚུ་དོན་བཞེས་བརྗེ་མེད་གཏོང་དགོས་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་
སྟབས། རྒྱ་བཤམས་མི་འདོམས་མ་བྱས་བར་དུ་ཚད་བཤམས་ཀྱི་དང་། རོན་ཚན་ ༥༡ པའི་བཅད་ཁྲུང་བཀའ་
ཁྲབ་སོགས་ལ་བརྗེ་མེད་བྱས་པས། མཚུགསློང་བྱེད་ཐབས་མེད་པ་ཆགས་སྐབས་བབ་མཚུངས་ཀྱི་ཚད་བཤམས་
དགོས་པ་འདི་གཉིས་གནད་དོན་ཐ་དད་དང་། ཉེས་འཛོལ་ཐ་དད། ཚད་བཤམས་ཐ་དད་རེད།

ང་མ།

ཁྲིད་རང་གིས། ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་གི་ཁ་མཚུ་ཨང་ ༢༠ ནུང་པོ་མ་བྱུང་ཚུལ་གྱི་ས་ཡིག་འཁོད་པའི་ཡི་གེ་བཀའ་སྐྱོང་སྐྱོང་
དག་གྲང་། ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་ལ་བརྒྱུད་སློང་ཞུ་མཁན་ཞིག་མ་བྱུང་ཡང་ཐད་ཀར་བྲག་བརྒྱུད་སློང་ཉེ་ཐག་གཅོད་གནང་
མ་ཚོགས་པ་གང་ཡོད་ཀྱང་། དེང་སང་གཞི་ནས་བྲག་རིང་པོ་ཞིག་ཐད་ཀར་གང་སར་བརྒྱུད་སློང་ཚོགས་ལུགས་གསུངས་
པའི་མགོ་མཚུགས་མཚུངས་པའི་བྲག་ལས་གནད་སྐྱེད་འདི་རིགས་ཚུང་ལ་མཚན་གྱི་གནས་སྤྱི་ཚེ་ཞེས་བཀོད་
འདུག་པ་དེ་ནི། རྒྱ་མང་གཞུག་བཤེར་འགོ་ལུགས་ཁྲིམས་ཡིག་དོན་ཚན་ ༤༥ པར། རྒྱ་བོ་གང་ཞིག་གིས་ལེན་
འདིའི་ནང་གསལ་ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་ལ་ཁྲུང་གསོད་བྱས་པའི་སློང་འབྲེལ་ཡོད་སྟེ་བོ་ཞིག་ནས་ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་དེར་
བདེ་སྟུག་ཞུས་པའོ། ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་དེ་རང་ནས་དགོས་པའི་མཚན་ལ། ཁྲུང་གསོད་བྱེད་མཁན་རྒྱ་བོ་དེར་ཁྲིམས་
ཞིབ་པས་བཅོས་གསལ་ཆད་པ་འགོ་ཚུགས་པ་ཡིན་ཞེས་གསལ་བ་ལྟར། ཁ་མཚུ་ཨང་ ༢༠ དང་། ཁྲིམས་ཀྱིས་དོན་
བཞེས་གཉིས་ཁ་མཚུའི་དོ་བོ་ (Nature of suit) ཐ་དད་ཡིན་པ་དང་། བྱ་རིམ་ཡང་ཐ་དད་རེད། དེ་མཚུངས་
སྟེ། ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་ལ་སེམས་ཚུར་སྟུན་ཞུ་འབྲེལ་མཁན་དང་། ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་གི་འགན་དབང་དང་། བཀའ་ཁྲབ་
ལ་དོགས་སློང་གི་ཚོམ་ཡིག་འབྲི་སྟེལ་ (Publication) གཉིས་ཀྱི་ཉེན་ཚབས་ཆེ་ཚུང་ཡང་ཁྲུང་བར་ཆེན་པོ་
རེད་ཅེས་དོ་སློང་གནང་རྗེས།

ག།

རྒྱ་འཇུག་སློབ་ཐང་ཚོས་འབྲུང་ལ་ཚོམ་བྲིས་དེས་ཆེས་མཐོའི་ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་ལ་ཁྲུང་གསོད་བྱས་པ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་མཐའ་
བསྐྱོམས་ཤིག་གསལ་བཤམས་ཀྱི་གོ་སྐབས་སྟུང་བར།

ག་ག།

རྒྱ་འཇུག་སློབ་ཐང་ཚོས་འབྲུང་གིས། ཚོམ་ཡིག་དེར་སོ་སོར་ཤར་བའི་དོགས་སློང་རིམ་བཤམས་ཆེ་ཞོས་དེ་ཁྲིམས་
ཀྱིས་དོན་བཞེས་ཐེར་པའི་བྱ་རིམ་བྱེད་སྐྱེད་སྐྱོང་གསལ་བོ་ཞིག་ཏུ་གོ་ཡི་མི་འདུག་པས། ཁྲིམས་ཀྱིས་དོན་བཞེས་དང་
འབྲེལ་བའི་དཔལ་ལྷན་ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་གི་བྲག་ལས་གནད་སྐྱེད་སྐྱོང་དང་། དབང་ཚད་ཀྱི་ཡོད་ཁྲུང་སྐྱེད་སྐྱོང་ཁྲུང་སྐྱེད་སྐྱོང་
བཞག་པའི་བཅད་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ ༦ དང་། ༡༢། ༦༦ པ་དེ་ཚོའི་ནང་ལོགས་ནས་བཅའ་ཀྱང་གསལ་བོ་མ་དེས་
པར། དེ་ག་རང་གི་ཐོག་ནས་དོགས་སློང་ལུགས་ཆེན་པོ་བྱུང་ཅང་། ཚོམ་ཡིག་དེ་བྱི་དགོས་པའི་དགོས་པ་རྒྱ་མཚན་
གཙོ་ཆེ་ཞོས་དེ་རེད་བསམ་གྱི་འདུག།

དེ་ནས་མར་བབས་ནས་བཅད་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་སོ་སོའི་གོ་བ་ལེན་སྐྱེད་སྐྱོང་ཐོག་ལ་ཡིན་པ་ཡིན་ནའང་། ང་རང་
དཔལ་ལྷན་ཆེས་མཐོའི་ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་གི་ནང་ལ་ལས་བྱེད་བྱས་སྟེ་མེད། ཐབས་སྟོང་ལའང་འགོ་སྟོང་མེད། བཅད་
ཁྲིམས་ཀྱི་ཆོག་དོན་འབྲེལ་བཞེད་བྱེད་སྟེལ་ཐོག་དཔལ་ལྷན་ཆེས་མཐོའི་ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་གི་རྒྱ་བསྟོངས་ཀྱི་རྒྱ་
མཚན་དེ་འདྲ་ཞིག་ལ་བཅོལ་གྱི་ཡོད་རེད་བསམ་བསམ་གསལ་བོ་བྱུང་མེད་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཡིན། ང་ཚོའི་
བཅའ་ཁྲོལ་རྒྱ་ཆོགས་དང་ལྷག་བར་དུ་མ་འོངས་པར་ང་ཚོ་ཁྲིམས་ཀྱི་དབང་བརྒྱུད་ཀྱི་འགན་འཁུར་ལ་བསམ་སྟོོ་
བཏང་བ་ཡིན་ན། དེས་པར་དུ་མི་མང་དང་འཛིན་སློང་གི་ལས་ཀྱི་སྟེ་མོ་བཅོང་མ་ལ་གསལ་བོ་དེས་ཆ་ཡོད་པ་ཞིག་
བཞོད་དགོས་པ་ཞེ་བོ་གལ་ཆེན་པོ་ཚོར་གྱི་འདུག དེ་འདྲའི་རྒྱ་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས། ཚོམ་ཡིག་ནང་ཡོད་བསྟུང་པའི་

ཚིག་གི་ཐོག་ནས་མཐོང་མ་སོང་། ཡོད་མ་རེད། རེད་ཟེར་ནས་ཐང་དེ་རང་དགོན་ངས་ལྷན་པ་ནང་བཞིན། ད་ལྟ་
ཡང་ལངས་ནས་སྤོང་མཁུན་འདི་ལོ་ ༣༩ མ་གཏོགས་སློབ་ས་ཡོད་མ་རེད། ཉམས་སྤོང་དང་གང་ཅིའི་ཚན་ས་འདྲང་
མ་འདྲང་། ཚིག་གི་ཐོག་ནས་ཡིན་པ་ཡིན་ནའང་། ཞེས་དང་བཅའ་བུ་གྲུ་རྒྱུ་ལ་དགོས་པ་དེ་སོ་སོའི་ཐོག་ནས་
ཡིན་པ་ཡིན་ནའང་ཚོར་གྱི་འདུག དེ་ག་ནང་བཞིན་དོན་དག་གི་ཐོག་ལ་ཡང་། ཁྱིམ་ས་བཟོ་སྐྱོན་ཚོགས་ཀྱི་འཇུག་མི་
ཞིག་ཡིན་པ་སོང་ཅང་། བཅའ་ཁྲིམས་དང་སློབ་གཞི་ལ་འགྲོགས་དགོས་པ་དང་། འདྲིས་དགོས་པ་དེ་ལས་ཀྱིས་
བསྐྱོས་པའི་སོ་སོའི་ལས་འགན་ཞིག་ཡིན་པ་སོང་ཅང་། དཔེར་ན་དེ་རིང་འདྲ་བོ་ཞིག་ཡིན་ན། ཉན་ཞིབ་ཚོགས་པ་
དེ་ད་ལྟ་མཐོང་མང་སློབ་ས་ཡོད་དུས་ངས་དེ་དངོས་གནས་ཐང་གནས་ཁ་མིན་དོན་གྱི་གཞི་བཞུག་ཚེན་པ་ཞིག་ཚོར་
གྱི་འདུག

གཅིག་ག་རེ་རེད་ལམ་ན། དཔེར་ན་ཁྱེད་ཁྱིམ་ས་ཞིབ་པ་རྣམས་པའི་ཐོག་ནས་དངོས་གནས་ལས་སྐྱོན་དང་། རྒྱ་བ་སྤོངས་
ཀྱི་གནས་ཚུལ་མ་གོ་བ་མ་ཐོས་པ་མང་པོ་ཞིག་གསུང་ཡོད་གི་འདུག གཉིས་ནས་ཆེས་མཐོའི་ཁྱིམ་ས་ཞིབ་ཁང་གི་
ཐོག་ནས་དེ་ག་ཅུ་གྱི་ཚོམ་འཆལ་བཟོ་འདྲ་བོ་ཞིག་དང་། དེ་ག་ཅུ་སྟོན་ཁྲ་བཤའ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་ཡིན་ན། རོས་
ལེན་གནང་ནས་དེའི་སྐྱེད་ལ་ཞིབ་འཇུག་ཞིབ་ཚགས་པོ་བྱས་ནས། གནད་དོན་དེ་ཚོ་གཅང་མ་བཟོ་གི་རེད་པས་མ་
བསམ་ཐོབ་གྱི་མི་འདུག

སྤོགས་གཅིག་ནས་བསམ་སློབ་བཏང་ན། སོ་སོ་སློབ་འཇུག་གསུངས་ཀྱི་ནང་ལ་ཞབས་ལྷན་བསྐྱབ་རྒྱ་དང་། མི་ཚེ་ཡང་རྒྱས་
འགྲོ་བའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་མ་སྐྱེན་རྒྱུན་ཞིག་ལ་འགྲོ་སོང་བསམ་བསམ་འདྲ་བོ་ཞིག་ཐོབ་གྱི་འདུག དེའི་ཚན་ས། དེའི་
ནང་ལ་ཡོད་པའི་དོགས་སྤོང་གྱི་རིམ་པ་དང་། གནས་ཚུལ་དེ་ཚོ་ཚང་མ་ཡིན་པ་ཡིན་ན་ཡང་། དེ་རིང་དཔེར་ན་ཁྱེད་
ཁྱིམ་ས་ཞིབ་པ་སྐྱོན་རྒྱས་ཀྱི་ཐོག་ནས་གསུངས་པའི་གནས་བབས་ལ་བརྟེན་ནས། ད་དུང་ཡིན་པ་ཡིན་ནའང་ཞིབ་
ཚགས་པོས་སློབ་སྤོང་ཡག་པོ་བྱས་ནས། གཟབ་ནན་བྱས་ནས། བབས་བཞིང་བརྟན་གསུམ་གྱི་དགོས་པའི་དེས་
ཆ་དེ་གསལ་པོ་ཞིག་རེས་སོང་ལ། སོ་སོའི་ཐོག་ནས་དངོས་གནས་ཚིག་དོན་གང་གི་ཐོག་ལ་ཡིན་པ་ཡིན་ན། ཚིག་
སྤོང་གྱི་ཐོག་ནས་ཡོད་པ་རེད་དང་། མ་རེད་དང་། མཐོང་མ་སོང་། མི་འདུག་ཟེར་བ་དེ་ཚོའི་ཐོག་ནས་དངོས་གནས་
ཐང་གནས་འགྲིག་མི་འདུག་བསམ་གྱི་འདུག ཐང་པོ་བཤའ་བ་ཡིན་ན། བཅའ་བུ་གྲུ་རྒྱུ་པའི་ཐོག་ནས་འགྲི་
དགོས་ཀྱི་འདུག བཟང་སྤོང་དང་སྐྱོན་པའི་ཐོག་ནས་བྱུང་མི་འདུག་བསམ་བསམ་ཐོབ་གྱི་འདུག ད་ལྟ་དེ་ག་རང་གི་
ཐོག་ནས་དཔེར་ན་ཁྱེད་ཁྱིམ་ས་ཞིབ་པ་སྐྱོན་རྒྱས་ལ་དགོངས་སེལ་ལྷན་ལྷན་ཡིན། དེ་གཅིག་ཡིན།

དེ་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་ངས་དོན་དག་གི་ཐོག་ནས་ང་ལ་དོགས་སྤོང་བྱུང་བ་དང་། ཁྱིམ་ས་དང་སློབ་གཞི་ལ་མང་པོ་
ཞིག་འདྲིང་འཁྲུང་ཡོད་ནས། དཔེར་ན་ཁྱེད་ཁྱིམ་ས་ཞིབ་པ་ལ་ལྷན་ལྷན་དོན་ཚན་ཡིན་ནའང་། གོ་བ་སྤངས་ནའང་།
འདི་འདྲ་གོ་ཡི་འདུག དེ་འདྲ་གོ་ཡི་འདུག སོ་སོས་ཉ་མ་གོ་བ་དེ་ལྷན་གང་ཡང་མི་འདུག བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྒྱ་བ་
སྤོངས་དེ་ ༡༩༩༡ ལོ་ལ་གཏན་འབེབས་བྱས་པ་དེའི་ MP3 ནང་ལ་ཡིན་པ་ཡིན་ནའང་གསལ་པོ་ཞིབ་ཚགས་པོ་
ཞིག་མི་འདུག མདོར་ན་ང་ཚོར་ཡ་རྫས་བ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཟམ་གདོང་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཉི་མཇུག་པའི་གོ་སྐབས་ལས་སྐྱོ་
པོ་ཡོད་མ་རེད། ལྷན་ལྷན་འདུག དེ་གྲེད་དུས་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་ནང་ལ་དཔེར་ན་ཁྱེད་ཁྱིམ་ས་ཞིབ་ཁང་གི་འོག་ལ་ཁྱིམ་ས་
དོན་ལས་ཁུངས་ཡོད་པ་དེ་བཞོག་འདུག སྤྱི་འཇུག་དང་། བཀའ་སློབ་ཚོལ་ཁྱིམ་ས་དོན་གྱི་ཐོག་ནས་དོགས་པ་བྱུང་
བ་ཡིན་ན་རྒྱས་སྐྱོན་གྱི་དཔེ་ལས་ཁུངས་ཞིག་འདུག་པ་དེ་བཅའ་ཁྲིམས་རིན་པོ་ཆེའི་ནང་ནས་བྱིར་བསྐྱུ་གནང་།

93

དེ་མཉམ་དུ་ཁྱིམ་གྱི་སྐོར་བཞེས་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱ་བ་ལྟོང་ས་གསུངས་པ་དེ་ཚོ་ཚང་མའི་ཐོག་ལ་སྤྲོད་ནས་
སོ་སོའི་ཐོག་ནས་སློབ་སློང་བྱེད་ཀྱི་ཡིན། དེ་ཙམ་གཅིག་མ་གཏོགས་ཞུ་རྒྱ་མེད། ཐུགས་རྗེ་ཆེ།

ཁྱིམ་སྐོར་བཞེས་པ་དེ་དུགས་པོ་བསོད་ནམས་ལོར་བྱ་མཚོག་གིས། ཚང་མས་མཐུན་དགོས་པ་ཞིག་ལ། ཁྱིམ་སྐོར་
ཁང་ནས་འབོད་འགྲུག་བྱས་པ་འདི་ཚོད་ལན་པའི་ཁེ་སན་རེད་མ་གཏོགས་ཉེས་པ་མ་རེད། སོ་སོར་འབྲེལ་བཤད་
རྒྱ་བ་རྒྱུ་འཕྲོད་སྐབས་ཤིག་སློང་ཀྱི་ཡོད་རེད། འདི་ནི་གནས་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཞིག་བྱུང་འདུག དེ་ལ་འབྲེལ་བཤད་རྒྱ་བ་
པའི་ཐོབ་ཐང་ཅིག་སློང་ཀྱི་ཡོད་རེད། སྤྱི་ཚོགས་ནང་ག་རེ་བཤད་མིན་མ་ལྟོས་པར་ཁྱིམ་གྱི་ཐོག་ནས་ཉན་ཞིབ་བྱེད་
རྒྱ་བའི་དོ་བདག་ལ་འབྲེལ་བཤད་རྒྱ་བ་རྒྱུ་འཕྲོད་དབང་སྤྲད་པ་ཞིག་རེད།

ང་ཚོ་ཚང་མས་མཐུན་དགོས་རྒྱ་བ། ཁྱིམ་གྱི་སྐོར་ལ་སྤྲོད་པ་ཡང་ཡོད་མ་རེད། དབྱིན་སྐད་ནང་ཞུས་པ་ཡིན་ན།
No one is above the law དེ་གལ་ཆེ་ཤོས་སུ་བཅུ་དགོས་ཀྱི་རེད། དེའི་ནང་ནས་ག་རེ་དགོངས་པ་
བཞེས་དགོས་ཀྱི་རེད་ཟེར་ན། ད་ལྟོ་ང་ཚོས་ལག་ལེན་བསྟར་བཞིན་པའི་བཅའ་ཁྱིམ་སྐོར་འདིའི་གཞི་གཞག་ས་དེ་

1993 ལོར་གོང་ས་ལ་སྐུབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་གིས་གསལ་བསྐྱབས་མཛད་པའི་མ་འོངས་པོད་ཀྱི་ཅ་ཁྱིམ་སྐོར་
དེ་རེད། ཅ་ཁྱིམ་སྐོར་འདིའི་གཞི་གཞག་ས་དེ་རྒྱ་གར་གྱི་ཅ་ཁྱིམ་སྐོར་དང་། རྒྱ་ལ་སྤྱིའི་ཁྱིམ་སྐོར། དེ་ག་ནང་བཞིན་དབྱིན་རི་
དང་ཨ་རི་ལ་སོགས་པའི་ཡང་ཐོན་ཅན་གྱི་མང་གཙོ་རྒྱ་ལ་ཁབ་མང་པའི་ཁྱིམ་སྐོར་ཡིག་གཞི་ལ་བཞག་ནས་བཟོས་པ་

ཞིག་རེད། ང་རང་ཚོའི་ཁྱིམ་སྐོར་ཡིག་རྒྱུ་གསལ་ཁབ་མང་པ་ཡིན་ན། སྤྱི་ལོ་ 1993 ལོའི་ཅ་ཁྱིམ་སྐོར་ལ་གཞིགས་ན་
མན་ཐོགས་ཡོད་གི་རེད། ད་དུང་གོ་བ་གཉིད་ཟབ་ཅམ་མཐུན་འབོད་ཡོད་ན། རྒྱ་གར་གི་ཅ་ཁྱིམ་སྐོར་ཁྱིམ་སྐོར་ཡིག་
གཞན་ལ་གཞིགས་པ་ཡིན་ན་གསལ་པོ་ཞིབ་ཀྱི་ཡོད་རེད། ང་ཚོས་མང་པོ་ཞིག་རྒྱ་གར་གི་ཅ་ཁྱིམ་སྐོར་ལ་ཁུངས་

གཏུགས་ཡོད་རེད། དེར་དགོངས་པ་བཞེས་དགོས་པ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་བསམ་གྱི་འདུག།
ད་ལྟོ་རེ་འདུན་ཞུས་པ་ནང་བཞིན་རེད། ཆེས་མཐོའི་ཁྱིམ་སྐོར་ཁང་ནས་ཁྱིམ་སྐོར་ཡིག་དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་ཟབ་སློང་
གནང་དང་གནང་བཞིན་པ་རེད། མ་འོངས་པ་ལ་ཡང་སྤྲོད་ནས་གནང་གི་རེད། རྒྱས་ཅང་དེ་འདྲའི་ཐོག་ལ་ཟབ་

སློང་ནང་མཉམ་ཞུགས་གནང་སྐབས་ན་མན་ཐོགས་ཡོད་གི་རེད། ག་རེ་བྱས་ནས་ཟེར་ན། ང་ཚོ་ཚང་མ་ཁྱིམ་སྐོར་གྱི་
དབང་སྤྲོད་འོག་ཏུ་གནས་དགོས་སྐབས་ཁྱིམ་སྐོར་ལ་གོ་ཚོགས་ཡིག་པོ་ཆགས་དགོས་རྒྱ་གལ་ཆེན་པོ་རེད།

དཔེར་ན། སྤྱི་མང་ཁྱིམ་སྐོར་ཡིག་དོན་ཚན་ 36 བ་དང་ 47 བ་ནང་ལ་ཆད་པ་འགྲེལ་བྲོགས་ཡོད་རེད། སྤྱིར་བཏང་
བྱས་ན་ཆད་པ་འགྲེལ་བའི་ཁྱིམ་སྐོར་ཡིག་བཟོ་བའི་འགན་དབང་དེ་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ལ་དགོས་ཀྱི་
རེད། དེ་ཡིན་ཅང་སྤྱི་ལོ་ 2004 ལོར་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ལས་ཀྱི་བཅའ་ཁྱིམ་སྐོར་དང་ཁྱིམ་སྐོར་སྤྲོད་བསྐྱར་

ཞིབ་ཚོགས་ཚུང་ནས་ཁྱིམ་སྐོར་ཡིག་བསྐྱར་ཞིབ་བྱེད་དགོས་པའི་བསམ་ཚུལ་འབྱོར་སྐབས། ཁྱིམ་སྐོར་ལས་ཁུངས་
ནས་བསམ་འཆར་སྤུལ་འདུག ཁྱིམ་སྐོར་ཁང་ནས་སྤྱི་མང་གཏུག་བཤེར་ཁྱིམ་སྐོར་ཡིག་དོན་ཚན་ 36 བ་དང་ 47

པར་ཆད་པ་འགྲེལ་བྱ་དེ་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་བཟོ་དགོས་རྒྱ་གལ་ཆེན་པོར་གཞིགས་ནས། དེ་ཚོ་
བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་བཟོ་དགོས་གནང་ཞེས་སྤྱི་ལོ་ 2004 ལོར་ཡིག་འབྲེལ་གནང་འདུག ཡིན་
ནའང་། ད་ལྟོ་བར་དུ་འདིའི་ཐོག་ལ་འབྲས་བུ་དམིགས་བསམ་གང་ཡང་བྱུང་མི་འདུག ཡིན་ནའང་དེ་ཚོར་དགོངས་

བཞེས་གནང་དགོས་པ་གལ་ཆེན་པོ་མིན་འགོ་བསམ་གྱི་འདུག བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ཁྱིམ་སྐོར་

